

Seminaari- ja kuulemistilaisuus liittyen valtioneuvoston kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman valmisteluun

On tärkeää, että hallitus on laatimassa toista kansallista ihmisoikeustoimintaohjelmaa. Ihmisoikeuksia tulee kehittää systemaattisesti, niin että yhä useampi ihminen Suomessa pääsee täysimääräisesti nauttimaan oikeuksistaan.

Seta haluaa, että osana kansallista ihmisoikeustoimintaohjelmaa hallitus määrittelee sekä konkreettiset toimenpiteet seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvoinnin ja yhdenvertaisen kohtelun edistämiseksi kaikilla hallinnonaloilla että lhbti-asioiden koordinaatiovastuun valtioneuvostossa ja valtionhallinnon sisällä.

Valtioneuvoston ihmisoikeusselonteossa (2014) lhbti-ihmisten ihmisoikeudet on määritelty yhdeksi aiemmin katveeseen jääneeksi alueeksi, jonka kehittämiseen tulee satsata esimerkiksi laatimalla erillinen toimintaohjelma ja ratkaisemalla lhbti-asioiden koordinaatio valtionhallinnossa.

Valtioneuvoston toiminta lhbti-asioissa on tällä hetkellä hajanaista. Koordinaatio puuttuu, ja asiaan erikoistuneita viranhaltijoita on vain muutamia. Lhbti-ihmisten oikeuksien kehittämiseen liittyvät hankkeet ovat toistuvasti päätyneet poliittisen kiistelyn kohteeksi, konkreettisia esimerkkejä tällä hetkellä ovat translaki sekä äitiyslaki.

Useat eurooppalaiset maat ovat viime vuosina pyrkineet parantamaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien ihmisten oikeuksia systemaattisen suunnittelun avulla. Toiset maat (Norja, Ruotsi, Iso-Britannia) ovat laatineet erillisen lhbti-toimintaohjelman, toiset maat ovat puolestaan sisällyttäneet erillisen lhbti-osion laajempaan kansalliseen ihmisoikeustoimintaohjelmaan.

Lhbti-toimintaohjelma linjaisi selvästi yhdessä asiakirjassa mitä hallitus aikoo kaudellaan tehdä, samalla tulisi osoittaa toimintaan myös vastuulliset toimijat ja resurssit. Tämä helpottaisi lhbti-politiikan seurantaa. Lisäksi hallituksessa nimettäisiin lhbti-asioista vastaava ministeri. Vastaavanlaisia ohjelmia on jo esim. vammaispoliittinen ohjelma tai romanipoliittiset linjaukset.

Oikeusministeriö julkaisi vuonna 2014 raportin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien perus- ja ihmisoikeuksista Suomessa. Raportissa arvioidaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien henkilöiden (lhbti-ihmisten) perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista Suomessa, siihen liittyviä haasteita sekä ehdotetaan toimenpiteitä oikeuksien toteutumisen edistämiseksi. Raportissa todetaan monia ongelmia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien ihmisoikeuksien toteutumisessa elämän eri alueilla kuten kielteiset asenteet ja syrjintä, altistuminen väkivallalle, syrjinnän ja väkivallan raportoimatta jättäminen. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien toteutumiseksi on kehitettävää niin työelämän, koulun kuin terveydenhuollon aloilla sekä perhelainsäädännössä ja sukupuolen korjaukseen liittyvässä lainsäädännössä.

Oikeusministeriön julkaisema raportti ja siinä esiin nostetut kehittämiskohteet ja -ehdotukset kävisivät hyvin lhbti-toimintaohjelman lähtökohdaksi. Nyt tarvitaan poliittista tahtoa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien ihmisoikeuksien varmistamiseksi.

Toivomme kansallisesta ihmisoikeustoimintaohjelmasta vahvaa työkalua ihmisoikeuksien kehittämiseksi Suomessa.